

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

479. PLENARMØDE DEN 28. OG 29. MARTS 2012

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om unge med handicap: beskæftigelse, inklusion og deltagelse i samfundslivet (sonderende udtalelse)

(2012/C 181/02)

Ordfører: **Ioannis VARDAKASTANIS**

I et brev af 9. december 2011 og i henhold til artikel 304 i TEUF anmodede Karen Hækkerup, dansk social- og integrationsminister, på vegne af det danske EU-formandskab Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om at udarbejde en sonderende udtalelse om:

Unge med handicap: beskæftigelse, inklusion og deltagelse i samfundslivet.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 29. februar 2012.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 479. plenarforsamling den 28.-29. marts 2012, mødet den 28. marts, følgende udtalelse med 148 stemmer for, og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU

1.1.1 anbefaler, at FN's konvention om handicappedes rettigheder (UN CRPD) gennemføres for at sikre, at handicappede, herunder unge mænd og kvinder, fuldt ud kan udøve deres grundlæggende rettigheder;

1.1.2 anmoder medlemsstaterne om at gøre bestræbelser på at tilskynde handicappede til at deltage fuldt ud i samfundet og i økonomien som en del af de nationale reformprogrammer under Europa 2020-strategien ved at iværksætte effektive foranstaltninger til ikke-forskelsbehandling;

1.1.3 efterlyser tilgængelig og åben uddannelse for handicappede i henhold til artikel 24 i FN's konvention om handicappedes rettigheder. Udvalget mener, at handicappede unge bør have adgang til grundskolen samt mellemlang og videregående

uddannelse på lige fod med andre, og påpeger betydningen af uformel uddannelse samt behovet for, at denne betydning anerkendes;

1.1.4 opfordrer til, at information om universiteter eller uddannelsesmuligheder formidles i alternative formater såsom blindskrift, audio, video, letlæselige versioner eller tale-til-tekst/palantype. Biblioteker bør have både blindskriftbøger og lydbøger i deres udlånsmateriale;

1.1.5 mener, at kunst, idræt og fritid spiller en afgørende rolle i udviklingen af færdigheder og i integrationen af handicappede unge, og at der derfor skal være fuld adgang hertil;

1.1.6 opfordrer medlemsstaterne og de europæiske institutioner til at fremme bedste praksis og positive tiltag til integration af handicappede inden for uddannelse og beskæftigelse. Tiltagene bør omfatte investeringer i den sociale iværksætterkultur og SMV'er samt finansielle incitamenter til arbejdsgivere til at ansætte handicappede unge;

1.1.7 ser gerne, at medlemsstaterne, Kommissionen og Europa-Parlamentet bekæmper forskelsbehandling af handicappede unge;

1.1.8 opfordrer til tilgængelighed og tilpasninger i et rimeligt omfang for at fremme ansættelsen af handicappede unge;

1.1.9 anerkender den vigtige rolle, som arbejdsmarkedets parter kan spille i fremme af ansættelsen af handicappede unge ved at inddrage tilgængelighed og tilpasninger i et rimeligt omfang i deres forhandlinger;

1.1.10 anbefaler, at strukturfondene anvendes til at fremme integrationen af handicappede unge. EØSU opfordrer til, at den nuværende forordning gennemføres effektivt, og at den fremtidige vil være i overensstemmelse med FN's konvention om handicappedes rettigheder og medtage tilgængelighed i sin artikel 7 som et horisontalt princip på lige fod med ikke-forskelsbehandling og integration;

1.1.11 anmoder medlemsstaterne om at gennemføre direktivet om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv⁽¹⁾ og beder indtrængende om, at direktivet tolkes ud fra FN's konvention om handicappedes rettigheder;

1.1.12 anbefaler, at Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet støtter organisationer, der repræsenterer unge handicappede, og at disse bliver hørt i de relevante politiske processer;

1.1.13 minder om, at den økonomiske krise og spareforanstaltningerne ikke må gå ud over handicappede unges rettigheder, og opfordrer medlemsstaterne til at træffe positive foranstaltninger til beskyttelse af denne gruppe;

1.1.14 anbefaler, at man fremmer handicappede unges ret til at føre en selvstændig tilværelse, og anmoder medlemsstaterne og Kommissionen om at benytte strukturfondene til at fremme afinstitutionisering og pleje i nærmiljøet;

1.1.15 bifalder Kommissionens løfte om at udarbejde en EU-lov om tilgængelighed og ser gerne, at denne lovtekst bliver solid og sikrer fuld tilgængelighed i forbindelse med varer, tjenesteydelser og bygninger i EU;

1.1.16 efterlyser en rummelig europæisk standardiseringsordning og glæder sig over vedtagelsen af mandat 473, som er et positivt tiltag, der kan fremme tilgængelighed;

1.1.17 hilser direktivet om audiovisuelle medietjenester⁽²⁾ velkommen og opfordrer til, at direktivet gennemføres effektivt⁽³⁾;

1.1.18 efterlyser en effektiv gennemførelse af forordningen om buspassagerers rettigheder i EU⁽⁴⁾. Udvalget opfordrer medlemsstaterne til at håndhæve forordningen og vedtage yderligere foranstaltninger for at sikre handicappede unges bevægelsesfrihed⁽⁵⁾;

1.1.19 glæder sig over Kommissionens løfte i den digitale dagsorden om at sikre, at den offentlige sektors websteder (og websteder, der tilbyder grundlæggende tjenester til borgerne) er fuldt tilgængelige inden 2015;

1.1.20 anser det for altafgørende at indarbejde handicappede unges behov i alle EU's ungdomspolitikker og -programmer og efterlyser positive tiltag, der kan øge opmærksomheden om deres behov.

2. Indledning

2.1 EØSU

2.1.1 påpeger, at handicappede unge udsættes for flere former for forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, etnisk eller social oprindelse, genetiske anlæg, sprog, religion eller tro, politisk eller anden anskuelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel, alder, seksuel orientering eller af anden årsag;

2.1.2 anmoder medlemsstaterne om at sætte skub i forhandlingerne om antidiskriminationsdirektivet⁽⁶⁾ med henblik på at sikre lovmæssig beskyttelse mod alle former for forskelsbehandling i EU;

2.1.3 anerkender, at handicappede unge har en 2 til 5 gange større risiko for at blive udsat for vold end ikke-handicappede unge;

2.1.4 beklager, at handicappede unge udsættes for fordomme og negative holdninger i samfundet, hvilket hindrer deres deltagelse, selvbestemmelse og integration;

2.1.5 anerkender, at unge handicappede kvinder, personer med behov for særlig støtte og personer med psykosociale handicap er udsat for adskillige former for forskelsbehandling;

⁽¹⁾ EFT L 303 af 2.12.2000, s. 16-22.

⁽²⁾ EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1-24, EFT L 303 af 2.12.2000, s. 16-22.

⁽³⁾ Der bør skabes tilgængelighed i forbindelse med onlinemediers visuelle indhold i henhold til direktivet.

⁽⁴⁾ EUT L 55 af 28.2.2011, s. 1-12.

⁽⁵⁾ F.eks. bør tilgængelighed i forbindelse med busser i landdistrikter være lovpligtig.

⁽⁶⁾ COM(2008) 426 final.

2.1.6 opfordrer til, at handicappede unges politiske rettigheder anerkendes, og at disse personer sættes i stand til at udøve deres rettigheder på lige fod med andre, og er af den holdning, at stemmeafgivningsprocedurer samt valglokaler og -materiale bør gøres tilgængelige;

2.1.7 foreslår, at politikker om handicappede unge indarbejdes i alle relevante budgetposter i den flerårige finansielle ramme med henblik på at sikre tilstrækkelige ressourcer til fremme af tilgængelighed og integration;

2.1.8 foreslår, at man undersøger virkningen af politiske virkemidler, der er relevante for handicappede unge, og foreslår, at EU-projekter, -undersøgelser og -forskning på dette område modtager støtte;

2.1.9 minder om henstillingerne i tidligere EØSU-udtalelser om bl.a. beskæftigelse og tilgængelighed, handicapstrategien og konsekvenserne af de demografiske forandringer.

3. Uddannelse og beskæftigelse

Uddannelse

3.1 EØSU

3.1.1 anerkender vigtigheden af åben generel uddannelse og opfordrer til, at der undervises i tegnsprog i grundskolen, at man indfører tale-til-tekst- (palantype) og induktionssløjfeteknologier, ansætter lærere, der kan undervise i blindskrift, og yder den nødvendige støtte til handicappede elever, såsom alternativ og supplerende kommunikation (AAC);

3.1.2 bifalder flagskibsinitiativet *Unge på vej* og programmet *Aktive Unge*, som Kommissionen har vedtaget som en del af Europa 2020-strategien, og anmoder medlemsstaterne om at sikre, at handicappede unge får det fulde udbytte af disse programmer;

3.1.3 bifalder anvendelsen af *Erasmus for Alle*-programmet inden for uddannelse, erhvervsuddannelse, unge og idræt, og anbefaler, at man udnytter programmet til at styrke handicappede unges personlige udvikling og jobmuligheder;

3.1.4 ser gerne, at der iværksættes effektive foranstaltninger for at afhjælpe problemet med, at de unge forlader skolen tidligt, set i lyset af, at sandsynligheden for, at handicappede påbegynder en videregående uddannelse, kun er halvt så stor som for ikke-handicappedes vedkommende. Udvalget opfordrer universiteterne til at være mere åbne og til at gennemføre positive tiltag såsom stipendier til handicappede studerende og kvoteordninger;

3.1.5 efterlyser effektive foranstaltninger for at lette overgangen fra skole til arbejde for handicappede unge;

3.1.6 bifalder Europa-Parlamentets betænkning om mobilitet af personer med handicap ⁽⁷⁾ og dens fokus på åben uddannelse;

3.1.7 anerkender betydningen af uformel uddannelse ⁽⁸⁾ for handicappede unge og ser gerne, at der udarbejdes en europæisk kvalitetsnorm for praktikophold, og at den indeholder kriterier om tilgængelighed;

3.1.8 anerkender, at handicappede unge har ret til at drage fordel af EU's udvekslingsprogrammer og mulighederne for at studere og lære i udlandet samt at drage fordel af EU's redskaber til validering af færdigheder og anerkendelse af kvalifikationer;

3.1.9 anmoder om, at uddannelsesindhold, IKT og bygninger gøres tilgængelige, hvilket er en forudsætning for udøvelse af retten til uddannelse. Kommissionen og medlemsstaterne bør opfordre skoler, universiteter og rådgivningstjenester for unge til at integrere tilgængelighed i deres arbejde;

3.1.10 opfordrer til, at information om universiteter eller uddannelsesmuligheder formidles i alternative formater såsom blindskrift, audio, video, letlæselige versioner eller tale-til-tekst/palantype. Biblioteker bør have både blindskriftbøger og lyd-bøger i deres udlånsmateriale;

3.1.11 foreslår at anvende EU-midler, herunder Den Europæiske Socialfond (ESF) og handlingsprogrammet for livslang læring, til støtte for brug af konsulenter for både handicappede elever og undervisere.

Beskæftigelse

3.2 EØSU

3.2.1 anerkender, at der er 2-3 gange så høj arbejdsløshed blandt handicappede som blandt ikke-handicappede;

3.2.2 bakker op om anvendelsen af strukturfondene til at yde den nødvendige finansielle støtte til den europæiske handicapstrategi. Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling bør især udnyttes mere effektivt med henblik på hhv. at fremme beskæftigelsen blandt handicappede unge og opnå en høj grad af tilgængelighed i Europa;

3.2.3 opfordrer medlemsstaterne til at fremme beskæftigelsen blandt handicappede unge ved at yde finansiell støtte til arbejdsgivere og ved at investere i SMV'er, socialt iværksætteri og selvstændige erhvervsvirksomheder;

⁽⁷⁾ 2010/2272(INI).

⁽⁸⁾ Ikke-formel uddannelse udbydes ikke af en uddannelses- eller erhvervsuddannelsesinstitution og fører normalt ikke til udstedelse af et kvalifikationsbevis.

3.2.4 foreslår, at tilpasninger i rimeligt omfang, fleksibel arbejdstid, fjernarbejde og adgang til ict gøres tilgængelige for at støtte ansættelsen af handicappede unge, og påpeger, at manglende tilpasninger i rimeligt omfang betragtes som forskelsbehandling⁽⁹⁾;

3.2.5 anbefaler, at Kommissionen sikrer adgang for handicappede unge arbejdstagere og praktikanter, fremmer og udvikler grænseoverskridende professionelle og faglige muligheder og mindsker hindringerne for arbejdskraftens fri bevægelighed i hele EU;

3.2.6 mener, at arbejdsmarkedets parter bør spille en afgørende rolle i fremme og beskyttelse af ansættelsen af handicappede unge ved at inddrage dette område i deres kollektive forhandlinger;

3.2.7 anmoder medlemsstaterne om at investere i unge handicappede arbejdstagere for at hjælpe dem med at håndtere konsekvenserne af den økonomiske krise, da de står over for større vanskeligheder i forbindelse med at finde og forblive i beskæftigelse.

4. Deltagelse og integration

4.1 EØSU

4.1.1 understreger på ny, at handicappede unge, særligt unge med et mentalt handicap, har ret til overalt at blive anerkendt som retssubjekt;

4.1.2 ser gerne, at man øger opmærksomheden om handicappedes situation ved at indsamle ensartede oplysninger i overensstemmelse med artikel 31 i FN's konvention om handicappedes rettigheder, og betoner mediernes pligt til at bekæmpe stereotyper;

4.1.3 opfordrer medlemsstaterne til at anerkende handicappede unge mænd og kvinders rets- og handleevne på lige fod med andre i alle områder af livet;

4.1.4 understreger behovet for at sikre, at handicappede unge har fuld bevægelsesfrihed, og forventer, at der bliver udarbejdet specifikke forslag, der vil fjerne hindringerne i forbindelse med overførsel af invaliditetsydelse;

4.1.5 anmoder medlemsstaterne om at gøre bestræbelser på at tilskynde handicappede til at deltage fuldt ud i samfundet og i økonomien som en del af de nationale reformprogrammer under Europa 2020-strategien ved at iværksætte effektive foranstaltninger til ikke-forskelsbehandling;

4.1.6 foreslår, at et europæisk handicapudvalg⁽¹⁰⁾ bidrager til EU-politikker og -lovgivning ved at tage hånd om integration og tilgængelighed for handicappede unge;

4.1.7 understreger idrættens vigtige rolle i forbindelse med fremme af handicappede unges deltagelse og efterlyser finansiel og politisk støtte til positive initiativer såsom De Paralympiske Lege;

4.1.8 foreslår peer reviews af Udvalget for Social Beskyttelse, Beskæftigelsesudvalget og Udvalget for Økonomisk Politik med henblik på at udveksle bedste praksis for gennemførelse af ligestilling for handicappede unge inden for den åbne koordinationsmetode, beskæftigelsesstrategien og de økonomiske politikker i de nationale reformprogrammer;

4.1.9 ser gerne, at der ydes finansiel og politisk støtte til organisationer, der repræsenterer handicappede unge, med henblik på at fremme deltagelse og bekæmpe fordomme gennem bevidstgørelsesinitiativer;

4.1.10 ser gerne, at uddannelse af embedsmænd, undervisere, arbejdsgivere og tjenesteudbydere sker i overensstemmelse med lovgivning om tilgængelighed og lighed på både europæisk og nationalt plan;

4.1.11 anbefaler, at man støtter handicappede unges ret til at føre en selvstændig tilværelse, og at strukturfondene anvendes til at støtte afinstitutionalisering og tilskynde til, at de handicappede unge bosætter sig i bofællesskaber.

5. Tilgængelighed

5.1 EØSU

5.1.1 anmoder Europa-Parlamentet og Rådet om at indføre tilgængelighed som et horisontalt princip i artikel 7 i forslaget til generel forordning om strukturfondene 2014-2020;

5.1.2 bifalder Kommissionens bestræbelser på at udarbejde en europæisk lov om tilgængelighed og gentager det preserende behov for klar bindende lovgivning, der kan sikre handicappedes adgang til varer, tjenesteydelser og bygninger. Udvalget opfordrer til, at man både på europæisk og nationalt niveau fastlægger effektive håndhævelses- og overvågningsmekanismer;

5.1.3 efterlyser en effektiv gennemførelse af forordningen om buspassagerers rettigheder i EU⁽¹¹⁾ og anmoder medlemsstaterne om at håndhæve forordningen og vedtage robuste foranstaltninger til sikring af handicappede unges bevægelsesfrihed;

⁽⁹⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 81-86.

⁽¹⁰⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 81-86.

⁽¹¹⁾ EUT L 55 af 28.2.2011, s. 1-12.

5.1.4 anmoder om en specifik plan, der kan gøre alle EU-institutioner tilgængelige med hensyn til infrastruktur, ansættelsesprocedurer, møder, websteder og information;

5.1.5 glæder sig over Kommissionens løfte i den digitale dagsorden om at sikre, at den offentlige sektors websteder (og websteder, der tilbyder grundlæggende tjenester til borgerne) er fuldt tilgængelige inden 2015;

5.1.6 bifalder EU's nye rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og mener, at elektroniske kommunikationsprodukter og -tjenester er afgørende for, at de nye mobile generationer kan holde sig orienteret og kommunikere;

5.1.7 anerkender betydningen af at have adgang til informationssamfundet og kommunikationsteknologier (IKT),

hvilket omfatter adgang til indhold som en grundlæggende rettighed for handicappede;

5.1.8 anerkender merværdien af direktivet om audiovisuelle medietjenester⁽¹²⁾ og efterlyser en effektiv gennemførelse og håndhævelse af direktivet, særligt af foranstaltningerne vedrørende handicappede;

5.1.9 bifalder Kommissionens forslag til forordning om europæisk standardisering⁽¹³⁾ samt meddelelsen om en strategisk vision for europæiske standarder⁽¹⁴⁾;

5.1.10 efterlyser en rummelig europæisk standardiseringsordning og glæder sig over vedtagelsen af mandat 473, som er et positivt tiltag, der kan fremme tilgængelighed.

Bruxelles, den 28. marts 2012

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹²⁾ EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1-24.

⁽¹³⁾ COM(2011) 315 final.

⁽¹⁴⁾ COM(2011) 311 final.